

MEDLEMSBLAD

Våren 2008

Gävle Fågelklubb

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
PROGRAM BLIR MEDLEMSBLAD.....	3
GÄVLE FÅGELKLUBB.....	3
ORDFÖRANDE HAR ORDET.....	4
STYRELSEN.....	5
ADRESSÄNDRINGAR.....	5
Gävle Fågelklubb (GFK).....	5
Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF).....	5
MEDLEMSKAP.....	6
Gävle Fågelklubb (GFK).....	6
Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF).....	6
Sveriges Ornitologiska Förening (SOF).....	6
EXKURSIONER/FÅGELUTFLYKTER - BRA ATT VETA.....	7
INNETRÄFFAR - BRA ATT VETA.....	7
AKTUELLT.....	8
Rapportering.....	8
Inventeringar.....	8
Hemsida.....	8
Fågelmatningar.....	8
Köpa kikare och böcker m.m.....	8
FÖRSÄLJNING.....	9
I FOKUS.....	11
MATA FÅGLARNA!.....	15
HUR SKA DU GÖRA?.....	19
MÖT BERGUVEN OCH DESS UNGAR.....	20
VITRYGGIG HACKSPETT - FRÅN DOLDIS TILL KRÄSMAGAD MILJÖKÄNDIS!.....	21
EXKURSIONSLEDARE.....	22
PROGRAMPUNKTER.....	22
Januari.....	22
Februari.....	22
Mars.....	22
April.....	23
Maj.....	24
Juni.....	25
Augusti.....	26
Samlingsplats:.....	26
...OCH SÅ TILL SIST.....	27
Gävle Fågelklubbs fågelmatningar.....	27
Gävle Fågelklubbs hemsida - En interaktiv sida?!.....	27
GÄVLE FÅGELKLUBBS AKTIVITETER VÅREN 2008.....	28

MATA FÅGLARNA!

Min farfar matade alltid fåglarna, eller sädesärlan som han sade, och "Kalle". Det skedde ute på vår ö i Söderhamns norra skärgård. Sädesärlan, det var naturligtvis inte bara en, men så lät det när farfar pratade med/om den, var viktigast. Det första han gjorde vid ankomst till ön var att lägga ut bröd åt den/dem. När sädesärlan väl vant sig efter några dagar, så kilade de(n) obesvärat runt benen på oss och verandamöblerna.

Uppriktigt sagt: Farfar började lite tidigare. Redan på utfärden matades fiskmåsarna med gammalt bröd. Det skedde den sista halva sjömil på den timmeslånga båtferden, när vi hade nått de första öarna i stålåsarkipelagen. Måsarna lärde känna igen båten, förmodligen motorljudet, och mötte oss långt tidigare längre fram på sommaren. "Kalle" var en silltrut som ständigt satt på flaggstången i väntan på "godis". Han försvann efter den mycket kraftiga nergång som silltruten drabbades av på 80-talet. Då dominerade silltruten och grå- respektive havstrut var underordnade. Havstrut fanns det högst 2-3 par då - på 50 & 60-talet. Nu är det tvärtom. Men med sädesärlan är det precis som för 50 år sedan. Nu har den dock fått konkurrens av mesar och grönfinkar. Dessa upplevelser bidrog nog till mitt fågel- och fågelutfodringsintresse.

Ringmärkt silltrut. Foto: Esbjörn Nordlund

1978 flyttade vi här i Gävle och fick eget hus med tomt. Även fåglarna fick ett eget hus. Min far "timrade" ett fröhus åt dem redan till första vintern och jag började med frömatning. I början stod fröhuset på en stolpe nära vårt hus. Det fick det snart bli ändring på, eftersom alltför många domherrar, främst var det domherrar, som förolyckades. När de blev skrämde flög de obehärskat åt olika håll och några flög in i våra fönster. Nej, en bättre placering blev mot tomtens ytterkant och skogsremsan där och det är mitt första råd: En bra bit från bostadshuset och helst nära buskar och träd. Man vill ju gärna se fåglarna, men deras intressen är viktigare: **De skall ha nära till skyddande buskar!**

Fröna är naturligtvis av **solrostyp** samt **hampfrön**. Jag blandar i en liten påse hampfrön i den stora mängd solrosfrön, som jag har fyllt "timmerhuset" med. På senare år har en **svart** solrostyp dykt upp och en debatt uppstod om dessa fröns popularitet hos fåglarna. Jag var själv negativ, men nu har all diskussion klingat av. Vi negativa har inte kunnat bevisa impopularitet hos "di svarte"! Frön av den s.k. **fågelblandning** undviker jag helt att köpa. Det är slöseri med pengarna, eftersom havre helst äts av gulsparvar. Gulsparvarna blir hos oss inte nog talrika, men tamduvor och kajor kommer. De är väldigt nya inslag här. Om du skaffar en havrekärve så sätt den på en liggande stolpe - alltså montera kärven **horisontellt**. Då får du gulsparvarna och ibland skatorna att sätta sig i kärven och de kan sitta bekvämare. Jag sätter även ut nötpåsar, talgbollar och talgklumpar. Ganska snart blev jag varse att jag var tvungen att **säkra** dessa med rejält nät, eftersom de blev lätta byten för skatorna. Skatorna slet sönder de tunna nät som omgav dessa påsar och bollar och så bar de iväg med hela rasket. Tänk också på att nötter härsknar, om du har dem liggande för länge, t.ex. över sommaren. Ett **gift** kan bildas i dem.

Gråspett. Foto: Esbjörn Nordlund

Jag brukar börja mata väldigt tidigt - i oktober - och grönfinkar är min vanligaste art. Den har ökat betydligt i antal i Sverige sedan 1978 och det har märkts. Dock måste jag bekänna att jag haft betydligt mindre av dem i fjol och hittills i år. Orsak: Är det månne de svarta fröna eller att jag har startat ovanligt sent med matningen de två senaste åren - i december först? Nu väntar jag på mina första domherrar. Precis som i fjol dröjer de av någon anledning. Jag bedömer att det brukar vara högst ett tiotal som mest. Enstaka nötväckor, talgoxar och blåmesar är ständigt framme och hämtar ett frö. De kommer redan första dagen, när jag sätter ut frön. Mesarnas svaga näbbar kan ju inte knäcka frön, utan de måste sätta sig på annan plats och hacka sönder dem. Nötväckan gömmer frön lite varstans som under barkflagor och i springor. Det brukar

dröja innan domherrarna kommer. Ännu lite senare på våren kommer andra fröätare som grönsiskor, grå- och snösiskor. När de kommer beror lite på hur vintern varit. De senaste åren har en eller flera koltrastar kommit så fort jag har startat frömatning. De äter frön som ligger på backen. De gillar även frukt - äpplen och päron. Främst äpplen! Då kan du få fram björktrast också. Sedan 1999 har vi då och då haft bofinkar och då redan runt jul och framåt några veckor. 2005 hade jag hela **19** stycken samtidigt, men i fjol ingen alls. Min absoluta favorit dök upp första gången den 19 maj 2001: Stenknäck! Det innebär att jag numera fortsätter att mata långt in i juni och ibland ända in i juli. Tidigaste och senaste besöksdatum för stenknäck är 14 april och 13 juli. Har du satt upp en rejäl talgklump, kan du förvänta dig större hackspett och om bor du nära storskogen kan du få besök av en ovanlig hackspett: Gråspett. Ovanliga gäster: Trädkrypare har jag då och då. Den gillar att plocka under talgen. Inte så ofta har jag gråsparv och pilfink, trots att en granne har en passande tät häck där de huserar. Senare på våren, i mars/april, brukar bergfinkar dyka upp på sin väg norrut. Det är väl den art, som jag har fått mest påringningar om. Det kan vara svårt att förstå vad det kan vara för art om man letar i fågelboken. Där visas ofta bilder på bergfinken i praktdräkt. På våren har hanarna ännu inte slitit ner topparna på sin nyligen bytta fjäderdräkt och den vilsne åskådaren får inte bilden att stämma.

Stenknäck tillsammans med tre grönfinkar. Foto: Esbjörn Nordlund

Mycket ovanliga arter som bara har setts en eller ett par gånger här hemma är steglits (2 ggr), svartmes (5), talltita (3), stjärtmes (1) samt rosenfink. Den senare fick jag inte se själv, emedan jag var på Öland. Min kära hustru ringde och beskrev besökaren och jag trodde henne inte. "Ta en bild!" gav jag order om och så: Hon hade sett rätt. Det var en rosenfink. Bli förvånad - men inte helt - om en grå liten brunhättad individ dyker upp. För oss hände det några dagar i februari 1988. Den insektsätande sångaren svarthätta blir på hösten gärna bärätare och kan därför dröja sig kvar länge. Alla svarthättor bär brun basker på vintern - inte bara honorna. Så se upp!

Mitt roligaste fågelmatningsminne är när jag lade ut en hel sötlimpa i snön en morgon. Limpan hade jag fått på ICA. Den hade utgången datum (haha). När jag kom hem den

eftermiddagen, syntes bara ett tunt bottenskikt av limpan. Med stor förvåning stod jag stirrande i sovrumsfönstret. Vem hade gjort detta? Plötsligt dök sjutton sidensvansar ner på limpan och spisade. Så fortsatte det tills mörkret inträdde. Sidensvansar åter alltså limpa.

Jag måste nämna en riktigt ovanlig besökare också. Även om jag inte riktigt vet om den var här för födans skull. Vem vet, men tidigt på morgonen den 8 november 1984 ringde min granne: "Kolla på baksidan - på gräsmattan! Vilken ♥☞☉☎☛☜ konstig fågel!" Ja det var verkligen en härfågel som spankulerade på gränsen mellan våra tomter. Jag hade sett och hört min första härfågel samma sommar på Öland men på min egen tomt! Vilket häftigt tomtkryss! Jag sprang snabbt efter kameran och så tog jag lite diabilbilder på den. Tyvärr gjorde Kodaks fotolabb en fadäs - enda gången någonsin för mig. Hela filmen var fylld med små, svart prickar. Man kunde se härfågeln på filmen, men jag fick en ersättningsfilm.

Avslutningsvis:

"Vad händer om fröna tar slut eller om jag slutar mata? Dör fåglarna?"

Det är frågor som dyker upp ibland och de är lätta att svara på. Nej, så dumma är de inte. De letar helt enkelt på nya "restauranger". Härom året kom en granne med en död och ringmärkt domherre. Den var ringmärkt av Kjell Wallin i Mårtsbo vintern innan. Från Mårtsbo till Bomhus på så lång tid är ju visserligen inte så märkvärdigt. Flera ringmärkare har noterat: Det är ständigt nya individer som kommer till deras utfodringar.

I fjol kom en bok som behandlar detta ämne som jag gärna kan rekommendera.

Ja, jag blev riktigt positivt överraskad. Där kan du finna många råd och boken innehåller även bilder och beskrivningar på, och fakta om, de arter som du kan hitta vid din utfodring.

Titel: **Mata fåglar** / Niklas Aronsson

utgiven av SOF och kan köpas på Naturbokhandeln/medlemspris: 158:-

<http://www.naturbokhandeln.com/>

/ *Esbjörn Nordlund*

esbjorn.nordlund@telia.com

